

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ege bölgesinde bulunan Büyük Menderes Havzası, Türkiye'nin önemli havzalarından biridir. Bir yılda birkaç ürünün alınabildiği bereketli topraklara sahip olan Büyük Menderes Havzası, bölgenin can damarını oluşturmaktadır. Bu bereketli tarım alanlarında çoğu tarımsal ihraç ürünlerimiz olan üzüm, incir, zeytin, pamuk ve tütün olmak üzere zengin bir ürün dokusu bulunmaktadır. Havza alanı sulanabilir tarım için bulunmaz bir konumdadır. Büyük Menderes Havzası tarım için önemli olan mikro iklim özellikleri yönünden de doğanın en büyük nimetini barındırmaktadır. Aynı zamanda ülkemizin önemli nehir havzalarından biri olan Menderes Havzası, tarih ve kültürel zenginliklere bağlı olarak tarım ve sanayiye merkez olmuştur.

Büyük Menderes Havzası Doğuda Nazilli-Feslek ovasından başlayıp, Batıda Söke ovasıyla Ege Denizine kadar uzanan tarım potansiyeli çok geniş ovaları kapsamaktadır. Havza sınırları içerisinde Uşak, Denizli ve Aydın il merkezleri ile Söke, Nazilli, Çine, Yatağan, Tavas, Buldan, Eşme, Banaz, Çal, Dinar ve Sandıklı gibi ilçe merkezleri bulunmaktadır.

Büyük Menderes Havzasının yaşam kaynağı olan Büyük Menderes Nehri, Dinar ilçesinin Kuzeydoğusundan doğmakta ve Sandıklı ovasını çeviren yüksek dağlardan inen derelerin birleşmesiyle oluşan iki kol ile birleşerek Çivril ovasında Büyük Menderes adını almaktadır. Nehir Çal'da üçüncü kolu olan Banaz Çayı ile Adıgüzel Barajında birleşmektedir. Daha sonra Honaz Dağı eteklerini izleyerek gelen Honaz Çayını alarak Akçay ve Çine Çayları ile birleşmekte ve Bafa Gölünün Batısından denize dökülmektedir. Nehrin toplam uzunluğu 580 Km'dir. Drenaj alanı 23.873.000 Km genişliğindedir. Büyük Menderes Havzası Doğu-Batı doğrultusunda yaklaşık 200 km boyunca uzanmakta, genişliği Doğudan Batıya gidildikçe artmaktadır.

Havza genelinde tarımsal ve endüstriyel etkinliklerin yoğunluğu nedeniyle önemli oranda göç almıştır. Havzada yapılan tarım genel olarak sulu tarıma dayanmaktadır. Havzada bulunan yoğun nüfus ve bunun üretime yansıttığı tarım ve sanayi etkinlikleri beraberinde kirliliğe de neden olmaktadır. Havza genelinde yapılan bilinçsiz tarım ve plansız sanayileşme, su, toprak ve hava kirliliğinin etkenleri olmaktadır. Havzada kirlenmeye neden olan sanayi atıkları, evsel atıklar ve kanalizasyon atıkları Büyük Menderes Havzasında ciddi boyutlara varan kirlenme yaratmaktadır. Bu durum havza alanında yaşayan insanlarımızı ve bu insanların aşı ekmeği olan tarımı tehdit eder duruma gelmektedir.

Uşak'ta özellikle deri sektörünün ve Denizli ilimizde tekstile dayalı sanayiinin atık suları ve arıtma sistemlerinin bulunmaması yada yetersiz oluşu yine küçük-küçük pek çok yerleşim alanının atıkları Büyük Menderes Nehri ve Havzasının kirlenmesine neden olmaktadır. Ayrıca bölgenin yer altı kaynaklarından bor elementi ve jeotermal suların da nehir ve havza kirlenmesinde bir etken olduğu da gerçektir. Büyük Menderes Nehri'nin kirliliğinde

1. Mehmet BOZTAŞ-Aydın
2. Mehmet Mesut ÖZAKCAN-Aydın
3. Canan ARITMAN-İzmir
4. Mehmet Nuri SAYGUN-Tekirdağ
5. Kemal SAĞ-Adana
6. Nadir SARAÇ-Zonguldak
7. Vezir AKDEMİR-İzmir
8. Nurettin SÖZEN-Sivas
9. Bihlun TAMAYLIGİL-İstanbul
10. Mustafa GAZALCI-Denizli
11. Mehmet Ziya YERGÖK-Adana
12. Muharrem KILIÇ-Malatya
13. Ali Cumhur YAKA-Muğla
14. Ufuk ÖZKAN-Manisa
15. Ahmet ERSİN-İzmir
16. N.Gaye ERBATUR-Adana
17. Kemal DEMİREL-Bursa
18. İsmail DEĞERLİ-Ankara
19. Sedat PEKEL-Balıkesir
20. Mehmet U.NEŞŞAR-Denizli
21. Sedat UZUNBAY-İzmir
22. Osman COŞKUNOĞLU-Uşak
23. Nuri ÇİLİNGİR-Manisa

10/289-8519/26621

en büyük payı Uşak ilimizde bulunan Deri Sanayi ve evsel atık suları yer almaktadır. Denizli ili Tekstil Sanayi ve evsel atık suları ili kirliliği bir kat daha arttıktan sonra zaten kirlenmiş olarak ilimiz sınırları içine giren Büyük Menderes Nehri, ilimiz sınırları içerisinde de özellikle evsel atık sular vasıtası ile kirletilmeye devam ederek Ege Denizi'ne kadar olan yolculuğunu tamamlamaktadır. Jeotermal sular Büyük Menderes nehrinde, suyun sıcaklığını artırdığı gibi, tuzluluk, sodyum ve özellikle bor minerali artışına neden olmaktadır. Bor elementli sularla sulanan topraklardaki bor ve tuzluluğun yoğunluğu tarımda ürün kaybına ve üründe kalite düşüklüğüne neden olmaktadır.

Büyük Menderes Nehri ve Havzasında neden olunan kirlilik, havzada yaşayan canlı türlerinin yok olmasına, tarım alanlarının verimsizleşmesine ve ürün kalitesinin düşmesine, havzada yaşayan insanlarımızın sağlığına yönelik ciddi tehditlere ve denizdeki kirlenmeden dolayı da turizmimiz için sorunlar teşkil etmektedir.

Bütün bu nedenlerden dolayı, Büyük Menderes Havzasında meydana gelen bu kirliliğin nedenlerinin belirlenmesi, alınacak önlemlerin tespit edilmesi, ıslah çalışmalarının yapılması ve Büyük Menderes Havzasındaki kirliliğin önlenmesi amacıyla, Anayasanın 98., TBMM içtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince bir meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Mehmet BOZTAŞ
Aydın Milletvekili
Ve 22 Milletvekili